

'Suriye'de Türkiye'ye göre daha özgürüz'

Suriye'den gelen Süryani Patriği Ignatius Zakka Iwas'ın derdi; Hazine'nin Midyat'ta bulunan 16 asırlık Mor Gabriel Manastırı'na el koymasını önlemekBaşbakan Erdoğan'la görüşen heyet, Ankara'dan mutlu ayrılıyor. Erdoğan'dan son bir talepleri daha var: "Ak Parti'den bir Süryani milletvekili"

Oyları yok, güçleri yok, sesleri kısık. Ancak biraz bu toprakların "en eskisi" olmanın, biraz da yaşın verdiği cesaretle bu hafta Suriye'den, Halep'den, Antakya'dan, Mardin'den Ankara'ya gelmişler. Kendi ifadelerine göre, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'a "dert anlatmaya".

Süryani Ortodoks Patriği Ignatius Zakka Iwas ve beraberindeki heyetle, Ankara gezisinden hemen sonra İstanbul'da buluşuyorum. Dünyanın en eski kilisesinin dini liderlerini bulmak için, Tarlabası'nın arkalarında, çöp yığınları ve sek sek oynayan çocuklar arasından kıvrılan bir sokaktaki Süryani kilisesine varıyoruz. Dışarıda bangır bangır Ahmet Kaya dinleyen komşular, içeride ise, cemaatle son vedalar ve Şam'a dönüş hazırlığı...

Halep Süryani Metropoliti Yohanna İbrahim sorulara akıcı bir İngilizce'yle yanıt verdi.

1933'te Şam'a taşındı

Yüzyıllar boyu Mardin'deki Dayrül Zafaran'dan yönetilen Süryani kilisesi, Süryani katliamları, göç ve biraz da devlet baskısına dayanamayıp 1933'de ana merkezi olan patrikhaneyi Şam'a taşımış. Ancak hala cemaatin bir bölümü ve kilisenin en önemli sembolleri Türkiye'de. Heyetin Ankara'ya gelmesinin nedeni, Süryanilerin kutsal mekanı sayılan Midyat'taki Mor Gabriel Manastırı'nı kurtarma çabası. (Deyrulumur) Dördüncü asırdan beri Süryani'lerin "Kudüs'ü sayılan manastırın bir bölümü, Ocak sonunda Anayasa Mahkemesi'nin verdiği bir kararla Hazine arazisi olarak ilan edilmiş. Azlar, cılızlar ama haklarını aramaya kararlılar.

'Değişim Esad'la olmalı'

Süryani Ortodoks Patriği Ignatius Zakka Iwas'a Suriye'deki siyasi durumu soruyorum. Iwas, değişimi desteklediğini belirterek, "Yeni yüzlere ihtiyacımız var. Zaten Beşar Esad bunu yapmak niyetinde. Suriye 10 yıl öncesine göre çok daha iyi" dedi. Heyetin Ankara'da yüksek rakımlı mevkilerden aldığı mesaj da: "Reform şart ancak Esad eliyle olduğu takdirde..."

Bazı Süryani kuruluşları, geçen hafta Süryani asıllı Markus Ürek'in Ak Parti'den adaylık başvurusu yapmasına tepki göstermişti. Oysa Ürek'in başvurusu, bizzat İwas tarafından Erdoğan'a verilmiş: "Bakın İsveç'de, Belçika'da, Suriye'de Süryani milletvekili var. Artık Türkiye'de de Süryani bir milletvekili görme zamanı geldi. Başvuruyu doğrudan başbakan'a yaptık."

Erdoğan'ın kira formülü

Halep Süryani Metropoliti Yohanna İbrahim'le sohbetimizde, Erdoğan'la görüşmeden memnun ayrıldıklarını anlıyorum. İbrahim, "Devletin manastırın içinde olduğu arazinin bir bölümünü almasından rahatsızdık. Ancak hem Başbakan hem de Cumhurbaşkanı'yla görüşmemizden umutlandık. 'Hukuki kararlara müdahale edemeyiz' dediler. Ancak Başbakan'ın ortaya attığı formül, belki bizim kilise olarak o araziyi Hazine'den 99 yıllığına kiralamamız" dedi. Tarlabası'ndaki kilisede sohbet ediyoruz. İçeride Patrik'e şükranlarını sunmaya gelmiş sayıları 20 bini geçmeyen Türkiye Süryani'lerinin temsilcileri de var.

Süryani Ortodoks Patriği Ignatius Zakka Iwas, Başbakan Tayyip Erdoğan'la görüřtü.

'Orada vergi vermiyoruz'

Türkiye'de yaşayan ve sayıları her geçen gün azalan Süryanilerin Mor Gabriel dışında başka sıkıntıları da var. Metropolit İbrahim diğer azınlıklar gibi "Vakıf malları" konusundaki kısıtlamalardan yakınıyor. "Laik devlet", Osmanlı'nın bitimiyle bir çok Rum, Ermeni, Yahudi ve Süryani vakıf malına el koymuş durumda. Uzun süren mahkemeler, hep devlet lehine sonuçlanıyor. Cemaatler de kalmadığı için vakıf malları bir bir azınlıkların elinden çıkıyor. "Bir diğer sorunumuz askerlik" diyor metropolit; "Türkiye'de yaşayan din adamlarımız askerlikten yapmak zorunda. Oysa bizler keşiş ve rahibiz. Bizlerin silah tutmaması, askerlik yapmaması lazım. Ancak Başbakanınız bununla da ilgileneceğini söyledi." Süryani cemaati çocuklarına dini eğitim verememekten, dil öğretememekten, kiliselerde en ufak bir tamirat için bile imar izni alamamaktan Őikayetçi. Aynı yıllardır Rumlardan duyduğum sorunlar. "Ancak herhalde Suriye'de durumunuz çok daha kötü" diyorum. "Hayır, tam tersine," diyor İbrahim, "Suriye'de dini özgürlüklerimiz Türkiye'de olduğundan daha fazla. Daha rahatız. Vakıflarımızı ve mülklerimizi istediğimiz gibi yönetiyoruz. Okullarımız serbest. Kiliselerimizden vergi, elektrik parası bile alınmıyor."